

บทที่ 6

กลยุทธ์และแนวทางการนำไปใช้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในบริบทสังคม จังหวัดชายแดนภาคใต้

บทนี้นำเสนอผลการสังเคราะห์กลยุทธ์การสอนสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลักสูตรคูชนานในประเทศไทย และข้อเสนอแนวทางการนำกลยุทธ์ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ของไทย ซึ่งแนวทางนี้จะเป็นกลไกสำคัญสำหรับการนำกลยุทธ์ไปใช้โดยคำนึงถึงบริบทโรงเรียนและลำดับความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนของโรงเรียน ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) กลยุทธ์การสอนสำหรับการนำไปใช้ในบริบทภาคใต้ของประเทศไทย 2) แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน รายละเอียดแต่ละกระบวนการมีดังนี้

6.1 กลยุทธ์การสอนสำหรับการนำไปใช้ในบริบทภาคใต้ของประเทศไทย

จากการสังเคราะห์ข้อค้นพบจากการศึกษามีประเด็นในการไปปรับใช้ในโรงเรียนโดยพิจารณาจากสภาพปัญหาปัจจุบัน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ปัญหาหลักสูตร คือ หลักสูตรและรายวิชาเรียนที่มากเกินไป รายวิชาซ้ำซ้อน ขาดการบูรณาการรายวิชา 2) ปัญหาการสอน คือ การสอนแบบเก่า โดยเฉพาะในรายวิชาศาสนา ขาดต้นแบบเทคนิคหรือวิธีการสอน และขาดทักษะการบูรณาการอิสลามทั้งการบูรณาการศาสนาในวิชาสามัญ และบูรณาการวิชาสามัญในวิชาศาสนา 3) ปัญหาการวัดและประเมิน คือ การวัดและประเมินผลผู้เรียนไม่สอดคล้องกับการศึกษาปัจจุบัน ขาดแนวทางและวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่ 4) ปัญหาการจัดการทรัพยากร คือ มุมมองต่อการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการบริหารเวลา การออกแบบห้องเรียน และวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน 5) ปัญหาการพัฒนาครูประจำการ คือ การพัฒนาด้านวิชาชีพครูผู้สอนในด้านการจัดการเรียนการสอน การบูรณาการอิสลาม และการวัดและประเมินผลผู้เรียน และคุณลักษณะสำคัญของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 และ 6) ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของหุ้นส่วนการศึกษา รายละเอียดกลยุทธ์การสอนแสดงได้ดังตารางที่ 6.1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6.1 การสังเคราะห์กลยุทธ์การสอนเพื่อการนำไปใช้ในบริบทสังคมจังหวัดชายแดนใต้

ผลกระทบ	ชายแดนใต้มีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อพัฒนาสังคม และผู้สร้างสันติภาพในสังคม					
ผลลัพธ์	นักเรียนที่มีความศรัทธามั่น ทำหน้าที่เป็นผู้นำในสังคม มีสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 และมีความเมตตา ช่วยเหลือ เกื้อหนุนทุกสรรพสิ่งบนโลกใบนี้					
	หลักสูตรบูรณาการ อิสลาม	รูปแบบเทคนิคหรือ วิธีการสอน	ระบบการวัดและ ประเมินผล	ระบบการบริหารจัดการ ทรัพยากร	ระบบพัฒนาครูและ บุคลากร	ระบบการมีส่วนร่วมในการ สนับสนุนการเรียนการสอน ของหุ้นส่วน
ผลผลิต	หลักสูตรสถานศึกษาที่มี มาตรฐานสอดคล้องกับ บริบทสังคมและท้องถิ่น โดยอิงหลักสูตรแกนกลาง และบูรณาการสาระ อิสลาม	รูปแบบเทคนิคการสอน แนวใหม่สำหรับครูใน โรงเรียนเอกชนสอน ศาสนาหลักสูตรบูรณา การ	ระบบการวัดและประเมินผล แนวใหม่ที่บูรณาการการวัด และประเมินทั้งศาสนาและ สามัญ และการประเมินที่ เน้นสมรรถนะผู้เรียน	โรงเรียนมีระบบการบริหารและ สนับสนุนการเรียนรู้ในโรงเรียน หลักสูตรสามัญบูรณาการ อิสลาม	โรงเรียนมีระบบพัฒนาครู และบุคลากรสำหรับการ จัดการเรียนรู้แนวใหม่โดย ร่วมกับหุ้นส่วนทางการ ศึกษาทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ	รูปแบบการมีส่วนร่วมในการ สนับสนุนการเรียนการสอน โดยหุ้นส่วนทางการศึกษา
ผู้รับผิดชอบ ในการ ดำเนินการ	กระทรวงศึกษาธิการ/ ก.อ.รมน. ภาค 4/สมาคม โรงเรียน/โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน/ คณะกรรมการอิสลาม	โรงเรียน/สมาคม โรงเรียน/สถาบันพัฒนา ครู (มหาวิทยาลัยใน พื้นที่)/องค์กรเอกชน ด้านผลิตตำราและสื่อ การสอน	โรงเรียน/สมาคมโรงเรียน/ สถาบันพัฒนาครู (มหาวิทยาลัยในพื้นที่)/ องค์กรเอกชนด้านผลิตตำรา และสื่อการสอน	โรงเรียน/สมาคมโรงเรียน/ สถาบันพัฒนาครู (มหาวิทยาลัย ในพื้นที่)/องค์กรเอกชนด้านผลิต ตำราและสื่อการสอน	โรงเรียน/สมาคมโรงเรียน/ สถาบันพัฒนาครู (มหาวิทยาลัยในพื้นที่)/ องค์กรเอกชนด้านผลิต ตำราและสื่อการสอน	โรงเรียน/สมาคมโรงเรียน/ สถาบันพัฒนาครู (มหาวิทยาลัยในพื้นที่)/ ผู้ปกครองและชุมชน/องค์กร เอกชนด้านผลิตตำราและสื่อ การสอนคณะกรรมการอิสลาม
แนวทางการ ปฏิบัติ	ออกแบบหลักสูตรโดยใช้ แนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นฐาน (Outcome Based Learning) หรือ การใช้ Understanding by Design (UBD) เพื่อ ออกแบบหลักสูตร)	วิเคราะห์เลือกแนวทาง ใดแนวทางหนึ่งที่เป็น การสอนแบบใหม่แล้ว พัฒนาครูให้เชี่ยวชาญ นำไปใช้ในทุกระดับวิชา และดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง	ปรับเปลี่ยนและพัฒนารูปแบบการวัดสำหรับ โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรสามัญ บูรณาการอิสลามที่สามารถ ประเมินผู้เรียนทั้งความรู้ เจตคติ และทักษะใน ศตวรรษที่ 21	วิเคราะห์ความต้องการและ พัฒนาระบบการใช้ที่มี ประสิทธิภาพ รวมถึงระบบการ จัดการทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหา บริหารเวลา การออกแบบ ห้องเรียน และสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ของผู้เรียน	วิเคราะห์ความต้องการ และพัฒนาระบบพัฒนาครู โดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน	วิเคราะห์หุ้นส่วนและกำหนด บทบาทการมีส่วนร่วม รวมถึง กลไกในการสื่อสารระหว่าง โรงเรียนและหุ้นส่วนทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน

นวัตกรรม	<p>หลักสูตรบูรณาการ หลักสูตรสามัญบูรณาการอิสลาม (บูรณาการสาระการเรียนรู้/บูรณาการโครงสร้างรายวิชา) หรืออิสลามบูรณาการสามัญ</p>	<p>เทคนิคการสอนแบบใหม่ การสอนแบบแนวใหม่ เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เช่น IBL หรือ CAMT-UBD</p>	<p>ระบบการวัดและประเมินแนวใหม่ รูปแบบการวัดบูรณาการอิสลามที่สามารถวัดได้สองทางคือความรู้สามัญและความรู้ศาสนาพร้อมกัน และการวัดที่เน้นการปฏิบัติของผู้เรียนมากกว่าความรู้หรือการท่องจำเนื้อหา</p>	<p>ระบบบริหารจัดการทรัพยากร การนำเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางการจัดการเวลา การออกแบบห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21</p>	<p>ระบบพัฒนาครูประจำการและนักศึกษาครู ระบบพัฒนาครูโรงเรียนบูรณาการโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน ที่สามารถลดภาระการทำงานของครู โดยคืนครูสู่ห้องเรียนและพัฒนาระบบประเมินครูที่เน้นผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์ของผู้เรียนมากกว่าผลงานของครู</p>	<p>รูปแบบการมีส่วนร่วมของหุ้นส่วนทางการศึกษา หุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหลักสูตรบูรณาการ</p>
	<p>อุปสรรค</p> <p>หลักสูตรและรายวิชาเรียนที่มากเกินไป รายวิชาซ้ำซ้อน ขาดการบูรณาการรายวิชา</p>	<p>ปัญหาการสอน การสอนแบบเก่า ขาดต้นแบบเทคนิคหรือวิธีการสอน และทักษะการบูรณาการอิสลาม</p>	<p>ปัญหาการวัดและประเมิน การวัดและประเมินผล ผู้เรียนไม่สอดคล้องกับการศึกษาปัจจุบัน ขาดแนวทางและวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่</p>	<p>ปัญหาการจัดการทรัพยากร มุมมองต่อการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการบริหารเวลา การออกแบบห้องเรียน และวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน</p>	<p>ปัญหาการพัฒนาครูประจำการ การพัฒนาด้านวิชาชีพครู ผู้สอนในด้านการจัดการเรียนการสอน การบูรณาการอิสลาม และการวัดและประเมินผล ผู้เรียน และคุณลักษณะสำคัญของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21</p>	<p>ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของหุ้นส่วนการศึกษา โรงเรียนขาดความร่วมมือจาก ผู้ปกครอง ชุมชน และหุ้นส่วนอื่น ๆ อย่างเป็นระบบ</p>
กลยุทธ์	← กลยุทธ์หลัก →		← กลยุทธ์รอง →	← กลยุทธ์สนับสนุน →		

6.2 แนวทางการนำไปใช้

6.2.1 การทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง (Understanding)

การทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง หมายถึง กระบวนการในการเข้าใจปรากฏการณ์และสถานการณ์ความเป็นจริงปัจจุบันในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีอุปสรรคหรือปัญหาที่ต้องทำการแก้ไขอย่างเร่งด่วน รวมถึงความเข้าใจเรื่องของการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการที่ต้องให้ทุกภาคส่วนเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน โดยเน้นครู บุคลากร ผู้บริหาร และผู้ปกครองนักเรียนในการทำความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง เปิดใจ และยอมรับในความเป็นจริง เพื่อให้เห็นปัญหาและความจำเป็นในการแก้ไข พัฒนา และเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน โดยผลผลิตของกระบวนการในการสร้างความเข้าใจคือบันทึกความร่วมมือและข้อตกลง รวมถึงข้อกำหนดภาระหน้าที่ของแต่ละภาคส่วนในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน

6.2.2 การจัดลำดับความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง (Prioritizing)

การจัดลำดับความสำคัญ คือ กระบวนการหลังจากการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นควรวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความพร้อมและบริบทในแต่ละโรงเรียน เนื่องจากแต่ละโรงเรียนมีปัจจัยและความพร้อมที่แตกต่างกัน และการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนไม่ได้มีรูปแบบหรือลำดับขั้นที่ตายตัว แต่ให้เริ่มจากประเด็นที่โรงเรียนเห็นว่ามีสำคัญมากที่สุดหรือโรงเรียนพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความสำคัญที่สุดที่อาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาผู้เรียนในอนาคต โดยผลลัพธ์ของกระบวนการจัดลำดับความสำคัญคือ ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Priority Need Index) แผนปฏิบัติงาน (Action plan) ในการพัฒนาโรงเรียนตามประเด็นความสำคัญระยะสั้นและระยะยาว

6.2.3 การเรียนรู้ (Learning)

การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาหน่วยงานหรือองค์กร และควรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สำหรับการนำกลยุทธ์ในการวิจัยครั้งนี้ไปใช้กระบวนการเรียนรู้จะดำเนินการหลังจากการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและการจัดลำดับความสำคัญเพื่อให้การเรียนรู้มีเป้าหมายที่ชัดเจน ก่อนการนำกลยุทธ์การสอนไปปฏิบัติเพื่อให้ทั้งครูและผู้บริหารเข้าใจขั้นตอนและกระบวนการที่ถูกต้องในการนำกลยุทธ์การสอนไปใช้ การเรียนรู้จะทำให้ผู้ปฏิบัติทราบถึงทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้าที่ต้องจัดเตรียมก่อนการดำเนินงาน และทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่สามารถส่งผลการปฏิบัติของครูและผู้บริหาร การเรียนรู้ดำเนินการทั้งในรูปแบบที่หลากหลายตามความพร้อมและความต้องการของโรงเรียน โดยตัวชี้วัดของผลลัพธ์ในการเรียนรู้คือ ต้นแบบการสอน แผนการเรียนรู้ รายงานวิจัย ผลงานผู้เรียน วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การเปิดใจ รับฟัง คิดเชิงบวก เป็นต้น และการจัดการความรู้

6.2.4 การนำกลยุทธ์ไปใช้และประเมิน (Employing and Evaluation)

การนำกลยุทธ์ไปใช้และประเมินการใช้กลยุทธ์เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการนำการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปสู่โรงเรียน การดำเนินการในขั้นตอนนี้ใช้วงจรการพัฒนาที่เริ่มจากการวางแผนร่วมกัน (Plan) การปฏิบัติ (Do) และการประเมินผลการดำเนินงาน (Evaluation) โดยบทบาทสำคัญคือผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคนในโรงเรียน และอาจมีหน่วยงานที่เป็นหุ้นส่วนและเครือข่ายคอยให้การสนับสนุนการปฏิบัติ การปฏิบัติจะดำเนินไปตามแต่ละประเด็นที่โรงเรียนเห็นว่าสำคัญที่สุด และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน โดยตัวชี้วัดของกระบวนการนำกลยุทธ์ไปใช้คือ การรับรู้เชิงสาธารณะเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบและขยายผลการปฏิบัติ โดยการขยายผลเชิงสาธารณะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ดำเนินการเป็นวงจรการนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์

6.2.5 การให้ผลสะท้อนกลับและปรับปรุง (Reflecting and Revising)

การให้ผลสะท้อนกลับและการปรับปรุงเพื่อพัฒนาเป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของแนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้ โดยการสะท้อนกลับจะดำเนินการทั้งในระดับโรงเรียนและระดับเครือข่ายโรงเรียนเพื่อให้สมาชิกโรงเรียนอื่น ๆ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการในการพัฒนาร่วมกัน การสะท้อนกลับยังเป็นกระบวนการในการรับฟังข้อเสนอแนะจากทั้งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติและการแก้ปัญหาาร่วมกัน ผลจากการสะท้อนกลับจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาที่ต่อเนื่องของโรงเรียนต่อไป ตัวชี้วัดของกระบวนการนี้คือข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่หน่วยงานสนับสนุน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาธิการส่วนหน้า ศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานการศึกษาเอกชนจะได้นำไปจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาต่อไป

6.2.6 การสร้างเครือข่ายและหุ้นส่วน (Networking and Partnership)

การสร้างเครือข่ายและหุ้นส่วนเพื่อการปฏิรูปการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยเครือข่ายต้องประกอบด้วยผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาโรงเรียน และโรงเรียนสมาชิกทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะเครือข่ายในต่างประเทศที่มีการดำเนินการด้านกลยุทธ์ไปแล้วในโรงเรียนเอกชนหลักสูตรบูรณาการ การสร้างเครือข่ายโรงเรียนบูรณาการเพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำงานร่วมกันในอนาคตสำหรับเครือข่ายในต่างประเทศโดยเฉพาะโรงเรียนทั้งสามแห่งในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์จะเป็นพี่เลี้ยงที่คอยให้การสนับสนุนโรงเรียนที่ประสงค์ปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรบูรณาการ ในส่วนของหุ้นส่วนสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่และองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน รวมถึงการสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนาที่ต่อเนื่อง เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาของโรงเรียนสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์ของกระบวนการคือการสร้างมูลค่าเพิ่มหรือลดต้นทุนของโรงเรียน การดำเนินงานของโรงเรียน

แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้โดยกระบวนการ UPLERN แสดงได้ดังตารางที่ 6.2 ดังนี้

ตารางที่ 6.2 แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้โดยกระบวนการ UPLERN

กระบวนการ	สาระหลัก	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวชี้วัดกระบวนการ
U การทำความเข้าใจ อย่างลึกซึ้ง	<ul style="list-style-type: none"> - สถานการณ์และสภาพปัญหาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่แท้จริง - ผลลัพธ์และผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาเอกชนสอนศาสนา - มโนทัศน์และปรัชญาการศึกษาอิสลามที่เป็นองค์รวม - ระเบียบและข้อกำหนดทางการศึกษา - ความเป็นเอกภาพในด้านความคิดต่อการเปลี่ยนแปลงของทุกภาคส่วน - วิเคราะห์ปัญหาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม - การจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในศตวรรษที่ 21 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงศึกษาธิการ/ก.อ.ร.ม.น. ภาค4/สมาคมโรงเรียน/โรงเรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชน/คณะกรรมการอิสลาม/องค์กรเอกชนด้านผลิตตำราและสื่อการสอน 	<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกความร่วมมือและข้อตกลง - ข้อกำหนดภาระหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน
P การจัดลำดับ ความสำคัญของการ เปลี่ยนแปลง	<ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรและการสอนสามัญบูรณาการ - เทคนิคการสอนแบบใหม่ - ระบบการวัดและประเมินแนวใหม่ - ระบบบริหารจัดการทรัพยากร - ระบบพัฒนาครูประจำการและนักศึกษาครู - รูปแบบการมีส่วนร่วมของหุ้นส่วนทางการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงศึกษาธิการ/ก.อ.ร.ม.น. ภาค4/สมาคมโรงเรียน/โรงเรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชน/คณะกรรมการอิสลาม/องค์กรเอกชนด้านผลิตตำราและสื่อการสอน 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Priority Need Index) - แผนปฏิบัติการ (Action plan) ในการพัฒนาโรงเรียนตามประเด็นความสำคัญระยะสั้นและระยะยาว
L การเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - กลยุทธ์การสอน - การปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) - หลักสูตรการจัดการเรียนรู้บูรณาการอิสลาม - การสอนบูรณาการอิสลาม - ทรัพยากรเรียนรู้ (หนังสือ แผนการสอน สื่อ) 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงศึกษาธิการ/ก.อ.ร.ม.น. ภาค4/สมาคมโรงเรียน/โรงเรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชน/คณะกรรมการอิสลาม/องค์กรเอกชนด้านผลิตตำราและสื่อการสอน/เครือข่ายต่างประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้นแบบการสอน - แผนการเรียนรู้ - รายงานวิจัย - ผลงานผู้เรียน

กระบวนการ	สาระหลัก	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ตัวชี้วัดกระบวนการ	
	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการบูรณาการอิสลาม - ฯลฯ 		<ul style="list-style-type: none"> - วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การเปิดใจ รับฟัง คิดเชิงบวก เป็นต้น การจัดการความรู้ 	
E	การนำกลยุทธ์ไปใช้และประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> - การวางแผน - การปฏิบัติ - การตรวจสอบ - การประเมินและปรับปรุง 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงศึกษาธิการ/กอ.รมน. ภาค4/สมาคมโรงเรียน/โรงเรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชน/คณะกรรมการอิสลาม/องค์กรเอกชนด้านผลิตตำราและสื่อการสอน 	<ul style="list-style-type: none"> - การรับรู้เชิงสาธารณะ
R	การให้ผลสะท้อนกลับและปรับปรุง	<ul style="list-style-type: none"> - เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - การสะท้อนผลการปฏิบัติ - กิจกรรมเปิดชั้นเรียน - การทำรายงานและสรุปผลการปฏิบัติ - การนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาต่อเนื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงศึกษาธิการ/กอ.รมน. ภาค4/สมาคมโรงเรียน/โรงเรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชน/คณะกรรมการอิสลาม/องค์กรเอกชนด้านผลิตตำราและสื่อการสอน 	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
N	การสร้างเครือข่ายและหุ้นส่วน	<ul style="list-style-type: none"> - เครือข่ายโรงเรียนบูรณาการ - เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาที่เลี้ยง - เครือข่ายองค์กรสนับสนุน (รัฐ/เอกชน) - เครือข่ายต่างประเทศ - สมาคมครูและผู้ปกครอง - สมาคมศิษย์เก่า 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงศึกษาธิการ/กอ.รมน. ภาค4/สมาคมโรงเรียน/โรงเรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชน/คณะกรรมการอิสลาม/องค์กรเอกชนด้านผลิตตำราและสื่อการสอน 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างมูลค่าเพิ่มหรือลดต้นทุนของโรงเรียน

แนวทางการนำกลยุทธ์การสอนไปใช้โดยใช้กระบวนการ "UPLEARN" มีผู้เกี่ยวข้องหลัก ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กอ.รมน. ภาค 4 สมาคมโรงเรียนโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการอิสลาม องค์กรเอกชนด้านผลิตตำราและสื่อการสอน ซึ่งมี 6 กระบวนการ (ตารางที่ 6.2) ดังนี้

1. การทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ได้แก่ สถานการณ์และสภาพปัญหาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่แท้จริง ผลลัพธ์และผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาเอกชนสอนศาสนา มโนทัศน์และปรัชญาการศึกษาอิสลามที่เป็นองค์รวม ระเบียบและข้อกฎหมายทางการศึกษา ความเป็นเอกภาพในด้านความคิดต่อการเปลี่ยนแปลงของทุกภาคส่วน วิเคราะห์ปัญหาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในศตวรรษที่ 21 และมีตัวชี้วัดเชิงกระบวนการ ได้แก่ บันทึกความร่วมมือและข้อตกลง ข้อกำหนดภาระหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน

2. การจัดลำดับความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง คือบทบาทของโรงเรียนในการวิเคราะห์ความจำเป็นและความสำคัญในการพัฒนาตามบริบทของโรงเรียน โดยประเด็นที่ควรพิจารณา หลักสูตรและการสอนสามัญบูรณาการ เทคนิคการสอนแบบใหม่ ระบบการวัดและประเมินแนวใหม่ ระบบบริหารจัดการทรัพยากร ระบบพัฒนาครูประจำการและนักศึกษาครู รูปแบบการมีส่วนร่วมของหุ้นส่วนทางการศึกษา โดยมีตัวชี้วัดของกระบวนการ ได้แก่ ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Priority Need Index) แผนปฏิบัติงาน (Action plan) ในการพัฒนาโรงเรียนตามประเด็นความสำคัญระยะสั้นและระยะยาว

3. การเรียนรู้เพื่อเพิ่มเติมประสบการณ์และความรู้ต่าง ๆ ก่อนสู่การปฏิบัติ เช่น การเรียนรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การสอน การปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) หลักสูตรการจัดการเรียนรู้บูรณาการอิสลาม การสอนบูรณาการอิสลาม ทรัพยากรเรียนรู้ (หนังสือ แผนการสอน สื่อ) การพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการบูรณาการอิสลาม ฯลฯ โดยมีตัวชี้วัดเชิงกระบวนการ ได้แก่ ต้นแบบการสอน แผนการเรียนรู้ รายงานวิจัย ผลงานผู้เรียน

4. การนำกลยุทธ์ไปใช้และประเมิน ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ การประเมินและปรับปรุง โดยมีตัวชี้วัดเชิงกระบวนการ คือ การรับรู้เชิงสาธารณะ

5. การให้ผลสะท้อนกลับและปรับปรุง ประกอบด้วย เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสะท้อนผลการปฏิบัติ กิจกรรมเปิดชั้นเรียน การทำรายงานและสรุปผลการปฏิบัติ การนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาต่อเนื่อง โดยมีตัวชี้วัดเชิงกระบวนการ คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

6. การสร้างเครือข่ายและหุ้นส่วน ประกอบด้วย เครือข่ายโรงเรียนบูรณาการ เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาพี่เลี้ยง เครือข่ายองค์กรสนับสนุน (รัฐ/เอกชน) เครือข่ายต่างประเทศ สมาคมครูและผู้ปกครองสมาคมศิษย์เก่า โดยมีตัวชี้วัดเชิงกระบวนการ คือ การสร้างมูลค่าเพิ่มหรือลดต้นทุนของโรงเรียน

บทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) กลยุทธ์การสอนสำหรับการนำไปใช้ในบริบทภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบด้วย กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และกลยุทธ์สนับสนุน 2) แนวทางการนำกลยุทธ์ไปใช้เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน โดยแนวทางมีชื่อว่ากระบวนการ “อัพลีร์น” ซึ่งประกอบด้วย 6 กระบวนการ คือ 1) การทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง 2) การจัดลำดับความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง 3) การเรียนรู้ 4) การนำกลยุทธ์ไปใช้และประเมิน 5) การให้ผลสะท้อนกลับและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 6) การสร้างเครือข่าย